

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

พิพิธภัณฑ์ เป็นสถานที่รวบรวมและเก็บรักษาเอกสาร จัดแสดงนิทรรศการ การตีความ วัตถุจัดแสดง เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะในเรื่องมนุษย์และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2554) พิพิธภัณฑ์จึงเป็นสถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคมและมีส่วนในการพัฒนาสังคม (ICOM. 2010 : 43) ทำหน้าที่อนุรักษ์ ค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (ICOM. 2010 : 36) ได้แก่ วัตถุต่าง ๆ เช่น ผ้าทอมือ เครื่องปั้นดินเผา หรือนามธรรม เช่น ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ เป็นต้น พิพิธภัณฑ์จึงไม่เพียงแต่มุ่งทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวม อนุรักษ์ และจัดแสดงเท่านั้น แต่ต้องมีเป้าหมาย คือการเป็นสื่อ นำความรู้ส่งสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ พิพิธภัณฑ์จึงมีบทบาทมากกว่าการเป็นสถานที่เก็บของเก่า หรือ ของสะสมดังในอดีต แต่พิพิธภัณฑ์สามารถทำหน้าที่ในการสืบทอด ฟื้นฟู และสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ได้ เป็นเสมือนพื้นที่ทางวัฒนธรรมของชุมชน ให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดูแล และจัดการวัฒนธรรมรวมทั้งอัตลักษณ์ของตนได้ เป็นการสะท้อนภาพความคิดความเชื่อและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนนั้นๆออกมา (จันทร์ธิดา สังขจันทร์. 2552 : 1-2) ในปัจจุบันประเทศไทยมีพิพิธภัณฑ์เกิดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นจำนวนมาก โดยในประเทศไทย มีพิพิธภัณฑ์ทั้งหมด 2,040 แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ แยกหมวดหมู่ออกได้ 20 ประเภท ตามเนื้อหาสาระในการจัดแสดง และมีฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์จำนวน 1,555 ที่สามารถเข้าถึงเนื้อหาเบื้องต้นผ่านทางเว็บไซต์ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 โดยเป็นคลังความรู้ในรูปแบบดิจิทัล ที่รวบรวมและให้บริการข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ทั่วประเทศ และมีพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ภายในประเทศไทยทั้งหมด 226 แห่งทั่วประเทศ (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. 2567) ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์มีทั้งในระดับประเทศและในท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์มีบทบาทอย่างมากในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งทัศนศึกษาและการจัดการศึกษานอกห้องเรียนในรายวิชาตามหลักสูตรและตามวัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ พิพิธภัณฑ์จึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษานอกห้องเรียน หรือการศึกษาตลอดชีวิตควบคู่กันไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในทุกสาขาวิชา การจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจอย่างหนึ่งจึงควรเป็นการใช้สื่อประกอบที่มีอยู่จริงทางประวัติศาสตร์ เช่น แหล่งเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ เพื่อกระตุ้นให้เด็กนักเรียน

สนใจที่จะเรียนรู้และไม่เบี่ยงเบนเรียนวิชาต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ในเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษาในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 21 ของวิภาดา พินลา โดยนิคม ชมพูลง กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้ หมายถึง มวลประสบการณ์ หรือ ศูนย์รวมความรู้ทุกสิ่งอย่างที่มีอยู่และสามารถศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญ ซึ่งความรู้เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่า ควรแก่การศึกษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ พืชพันธุ์ อุทยาน สวนสัตว์ ห้องสมุด แหล่งวิทยการในชุมชน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี วิธีการดำรงชีวิต ตลอดจนข้อมูลข่าวสารสาระความรู้ สารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น วิชาประวัติศาสตร์มีความจำเป็นต้องใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนโดยเฉพาะ และยังมีรายวิชาอื่น ๆ ที่สามารถใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ได้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น วิชาวิทยาศาสตร์ การงาน อาชีพและเทคโนโลยี เป็นต้น

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในหมวดที่ 4 ที่ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษานอกห้องเรียนโดยยกในส่วนที่เกี่ยวข้องมา ดังนี้ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ข้อ 6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้ สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน โดยแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุ สามารถนำนักเรียนไปทัศนศึกษา โบราณสถานโบราณวัตถุช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพความเจริญในอดีตที่เป็นศิลปวัฒนธรรม และยังเป็นหลักฐานแสดงถึงความสามารถของมนุษย์ในอดีตอีกด้วย และพิพิธภัณฑ์ สามารถนำผู้เรียนไปชม พิพิธภัณฑ์จะมีความหมาย และมีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก ถ้าหากผู้สอนสามารถนำผู้เรียนไป

ชมในสาระวิชาต่าง ๆ หรือโอกาสที่ทางพิพิธภัณฑฯ ได้จัดรายการพิเศษและรายการนั้นสอดคล้องกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ นอกเหนือจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแล้ว ผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้ด้วย และสามารถปรับใช้กับการจัดการศึกษาในทุกระดับชั้นตั้งแต่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป

โดยในฐานข้อมูลงานวิจัย (Thailis) มีผู้สนใจทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑฯ ภายในประเทศไทยไว้ทั้งสิ้น 159 งานวิจัย ในวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2563 จึงกลายเป็นที่มาของงานวิจัยชิ้นนี้ว่า ฐานข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑฯ ภายในประเทศไทยนั้น มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาภายในพิพิธภัณฑฯ ว่ามีรูปแบบอย่างไรได้ เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมานในส่วนหนึ่งของเนื้อหาการบริหารจัดการศึกษาภายในพิพิธภัณฑฯ โดยสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑฯ ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑฯ ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
3. สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑฯ ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑฯ ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ที่สังเคราะห์จากงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑฯ ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ คุณลักษณะ การจัดการศึกษาให้มีศักยภาพและบรรลุผลมากขึ้นตามการจัดการศึกษาในรูปแบบพิพิธภัณฑฯ ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

ข้อตกลงเบื้องต้นของงานวิจัย

เนื่องจากประชากรของผู้วิจัยในครั้งนี้คือ รายงานการวิจัยข้อเท็จจริงและข้อค้นพบที่เป็นผลของการวิจัย จะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลของการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ข้อตกลงเบื้องต้นของงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัย จะเป็นข้อตกลงเบื้องต้นของการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้
2. กลุ่มงานวิจัยที่ยกมาสังเคราะห์งานวิจัยชิ้นนี้ จะใช้งานวิจัยที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑสถานทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทยเท่านั้น

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ งานวิจัยเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทยจากฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึงปี พ.ศ. 2563 จำนวน 159 เรื่อง
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑสถานทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย จำนวน 20 เรื่อง

ตัวแปรที่ศึกษา

- 1.1 วิเคราะห์คุณลักษณะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑสถานทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
- 1.2 ปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑสถานทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
- 1.3 สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑสถานทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในงานวิจัยเล่มนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การรวบรวมผลการวิจัยที่เป็นสาระความรู้หรือข้อค้นพบของงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกัน มีสมมติฐานเหมือนกันมาทำการสังเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ แล้วนำมาบรรยายสรุป รวมกันเป็นข้อความรู้ที่สอดคล้องกันหรือขัดแย้งกัน เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่และเป็นข้อสรุปของ ปัญหานั้นๆ อย่างชัดเจน

การวิเคราะห์ห่อภิมาณ หมายถึง วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแบบหนึ่ง ที่มีเป้าหมายเพื่อหาข้อสรุปอย่างเป็นระบบจากงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน โดยใช้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียด

จากงานวิจัย และผลวิจัย กิจกรรมที่สำคัญในการสังเคราะห์งานวิจัย คือการสรุปรวมผลการวิจัย (combine) และการเปรียบเทียบ (compare) ความแตกต่างระหว่างงานวิจัย เพื่อ ตอบคำถามว่าผลวิจัยจากงานวิจัยในประเด็นปัญหาวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีขนาดเท่าใด ผลวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ด้วยสาเหตุหรือตัวแปรใด

พิพิธภัณฑ์ เป็นสถานที่รวบรวมและเก็บรักษาเอกสาร จัดแสดงนิทรรศการ การตีความวัตถุ จัดแสดง เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะในเรื่องมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

มิวเซียม แหล่งเรียนรู้และองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ค้นคว้า เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดงเรื่องราวอันเป็นเกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ที่ทำให้ผู้เข้าชมได้รับความรู้และความเพลิดเพลินใจ

อุทยานประวัติศาสตร์ หมายถึง บริเวณสถานที่ ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. อาคารสถาปัตยกรรม ซากโบราณสถาน ที่อยู่อาศัย วัตถุอาราม และศาสนสถาน
2. สภาพแวดล้อมของโบราณสถานรวมทั้งสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น สระน้ำ คูคลอง ถนน และทางเดิน
3. การผสมผสานกันระหว่างการก่อสร้างของมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อมในความหมายของอุทยานประวัติศาสตร์ จะเห็นได้ว่าเป็นการเน้นที่โบราณสถานเป็นหลัก โดยมีสภาพแวดล้อมทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์เข้าไปมีส่วนร่วมในการตกแต่งเพิ่มเติม เป็นส่วนประกอบทั้งนี้ ต้องมีการผสมผสานกันอย่างกลมกลืน และสามารถที่จะรักษาสภาพอันเป็นของแท้ และดั้งเดิมนั้นไว้ได้

พิพิธภัณฑ์มีชีวิต หมายถึง พิพิธภัณฑ์ที่นำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดแสดง ผู้ชมต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง ในการเรียนรู้ โดยผู้ชมมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีอารมณ์ ความรู้สึกร่วมไปกับพิพิธภัณฑ์

การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) เป็นได้ทุกรูปแบบ ทั้งการเรียนรู้แบบที่เป็นทางการ (formal learning) และไม่เป็นทางการอย่างที่เราเรียกกันโดยทั่วไปว่าการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (informal learning) สิ่งสำคัญโดยตรงที่เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner – Centered Learning Model) และโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับทุกคน (Learning for All) โดยพิพิธภัณฑ์มีส่วนช่วยในการทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การบริหารแบบบูรณาการและองค์รวม หมายถึง คำว่า “บูรณาการ” (Integration) หมายถึง การทำให้สมบูรณ์ คือ ทำให้หน่วยย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันร่วมกันทำหน้าที่อย่างผสมกลมกลืน เป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตนเอง อีกนัยหนึ่ง คำว่า “องค์รวม” น่าจะ

สอดคล้องกับคำว่า ความคิดเชิงระบบ (System approach) ซึ่งหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่รวมกันและต่างทำหน้าที่ของตนเองอย่างมีระเบียบ โดยส่วนประกอบหรือปัจจัยต่างๆ ของระบบมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ความคิดเชิงระบบเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในธรรมชาติ เช่น ระบบสุริยะจักรวาล ระบบนิเวศน์ ระบบร่างกายมนุษย์ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นระบบองค์รวมใหญ่ที่ประกอบด้วยระบบย่อยอีกหลายระบบ แต่ถ้าระบบย่อยในระบบองค์รวมใหญ่บกพร่องไปหรือทำงานไม่สัมพันธ์กับระบบใหญ่

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory management) หมายถึง หลักการที่มีทั้งการบริหารให้มีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการ กลุ่มทำงานหรือให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น สนับสนุน ร่วมกำกับติดตามการดำเนินงาน ร่วมระดมทรัพยากรมีทั้งการมีส่วนร่วมจากภายในและการมีส่วนร่วมจากภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความรับผิดชอบต่องาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในองค์กร

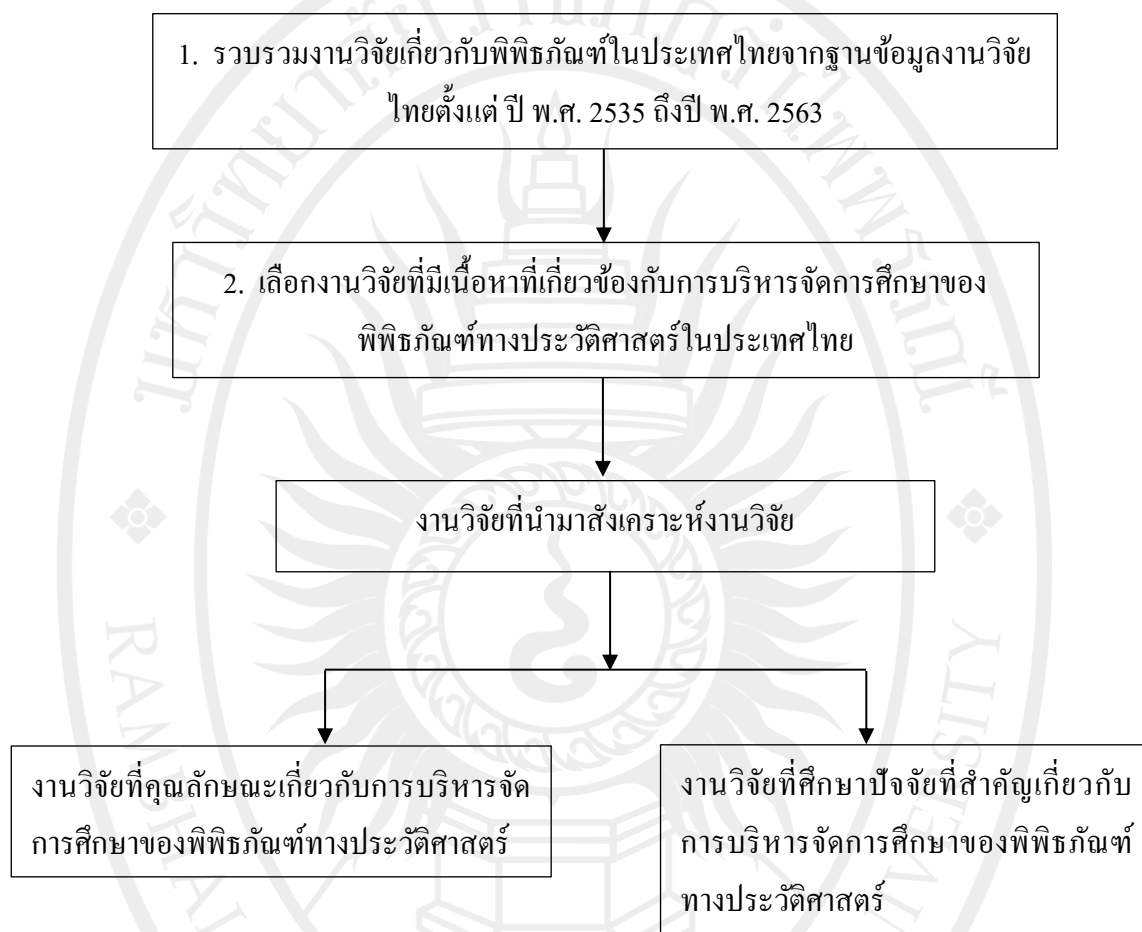
การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management: TQM) หมายถึง การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม ภายใต้หลักการ 3 C คือ 1) Customer focus เป็นการบริหารที่เน้นความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ 2) Continuous improvement เป็นการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง และ 3) Company-wide involvement เป็นการบริหารที่ต้องทำให้คนทั้งองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงคุณภาพด้วยความมุ่งมั่นเต็มใจ และมีความสุขในการทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสังเคราะห์เชิงอภิมานงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑสถานทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย โดยใช้กรอบแนวคิดของการสังเคราะห์งานวิจัยของกลาส แมคกอร์ว และสมิท (Glass, McGaw and Smith, 1981 ; อ้างถึงใน นางลักขณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวานิช : 2542 : 71-73) โดยประยุกต์การดำเนินการมา 3 ขั้นตอน ดังนี้

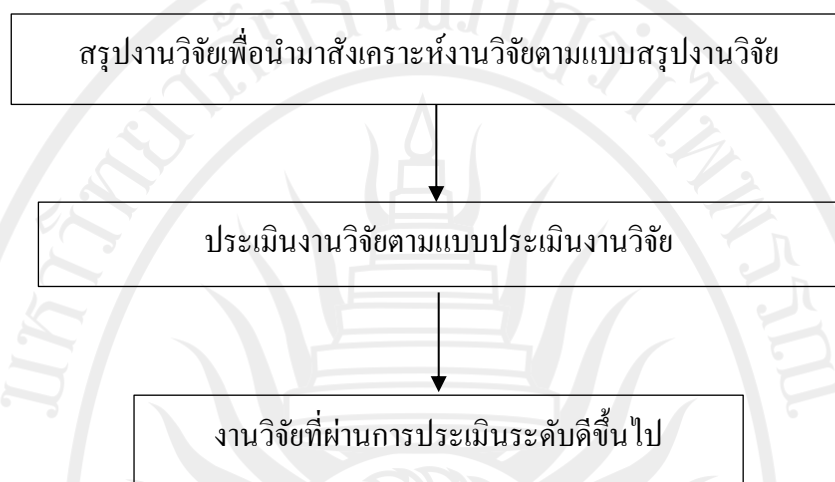
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขั้นที่ 1 คัดเลือกงานวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 การคัดเลือกงานวิจัย

ขั้นที่ 2 ประเมินงานวิจัยเพื่อนำมาสังเคราะห์งานวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามภาพประกอบ 2



ภาพประกอบ 2 การประเมินงานวิจัย

ขั้นที่ 3 สรุปองค์ความรู้จากการสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

1. วิเคราะห์คุณลักษณะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
2. ศึกษาปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
3. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี